

Uitkomsten tussentijdse controle 2021

Waterschap Hunze en Aa's | 15 december 2021

Ernst & Young Accountants LLP
Leonard Springerlaan 17
9727 KB Groningen, Netherlands
Postbus 997
9700 AZ Groningen, Netherlands

Tel: +31 88 407 10 00
Fax: +31 88 407 25 05
ey.com

VERTROUWELIJK

Het dagelijks bestuur van
Waterschap Hunze en Aa's
T.a.v. de weledelgeleerde heer drs. ing. H. Küpers, secretaris-directeur
Postbus 195
9640 AD VEENDAM

Groningen, 15 december 2021

REQ6334185/LdV/jb

Uitkomsten tussentijdse controle 2021

Geachte heer Küpers,

In het kader van de controle van de jaarrekening 2021 van Waterschap Hunze en Aa's brengen wij u hierbij verslag uit omtrent onze bevindingen naar aanleiding van onze interim-werkzaamheden.

In dit rapport behandelen wij ondermeer onze bevindingen en mogelijke verbeterpunten op het gebied van uw administratieve organisatie en interne beheersing.

Onze bevindingen vloeien voort uit onze gebruikelijke werkzaamheden voor de jaarrekeningcontrole die naar onze mening van belang zijn voor het management en het dagelijks bestuur. Dit heeft tot doel vanuit onze natuurlijke adviesfunctie een bijdrage te leveren aan het zelf controlerende vermogen van uw organisatie.

Wij hebben onze bevindingen toegelicht en besproken met de portefeuillehouder FAZ, de secretaris-directeur, het afdelingshoofd PFB, de controller en de senior beleidsadviseur financiën.

Wij volgen de wijze waarop binnen uw waterschap wordt omgegaan met punten uit eerdere rapporten. Wij stellen dergelijke punten opnieuw aan de orde indien wij van mening zijn dat nadere aandacht van het management nog steeds op zijn plaats is.

Wij spreken onze waardering uit voor de plezierige samenwerking met de medewerkers van het waterschap.

Met vriendelijke groet,
Ernst & Young Accountants LLP

L.M. de Vries MSc EMA RA

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Ontwikkelingen en aandachtsgebieden	7
▶ Aandachtspunten Audit Commissie	
▶ Ontwikkelingen en aandachtsgebieden	
▶ Samenwerking tussen Waterschap en NBK evenals tussen de accountants	
▶ Aanbestedingen	
▶ Overige ontwikkelingen (COVID-19)	
Interne beheersing	16
Bijlage	19
Totaal aantal pagina's: 20	

Inleiding

Inleiding

Inhoud managementletter

Onze controleaanpak: data-analyse vormt de basis voor onze controle

In onze managementletter rapporteren wij over onze bevindingen op het gebied van uw administratieve organisatie en interne beheersing. Bij deze bevindingen geven wij de risico's weer en doen wij aanbevelingen ter verbetering indien wij daarvoor mogelijkheden zien. Wij wijzen u erop dat een managementletter van nature kritisch van aard is, omdat deze zich richt op te verbeteren aspecten.

Onze bevindingen vloeien voort uit onze gebruikelijke werkzaamheden voor de jaarrekeningcontrole. Deze werkzaamheden zijn primair gericht op het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van het Waterschap Hunze en Aa's op het gebied van getrouwheid en rechtmatigheid en omvatten daarom niet alle zaken die bij een specifiek op de organisatie gericht onderzoek naar voren zouden komen.

Wij volgen de wijze waarop binnen uw organisatie wordt omgegaan met punten uit eerdere managementletters. Wij stellen dergelijke punten opnieuw aan de orde indien wij van mening zijn dat nadere aandacht van het management nog steeds op zijn plaats is. Tot slot wijzen wij erop dat deze managementletter de bevindingen bevat zoals tot dusverre opgedaan. Na afloop van de jaarrekeningcontrole zullen wij in ons accountantsverslag een samenvatting opnemen van de belangrijkste bevindingen ten behoeve van het algemeen bestuur.

Onze controle van de jaarrekening is gebaseerd op een risicoanalyse, waarbij de diepgang van onze controlewerkzaamheden voor individuele (bedrijfs)processen en jaarrekeningposten afhangt van omvang en risicoprofiel. De risicoanalyse is een doorlopend proces en stellen wij gaandeweg bij indien dit noodzakelijk wordt geacht. Ditzelfde geldt voor onze kernpunten in de controle. Dit betekent dat wij alle risico's die relevant zijn voor de betrouwbare en rechtmatige verantwoording van de jaarrekening van het waterschap Hunze en Aa's in onze controle betrekken en opvolgen met controlewerkzaamheden. Zie voor de kernpunten de volgende pagina.

Wij hanteren primair een gegevensgerichte controleaanpak, gericht op een betrouwbare totstandkoming van de jaarrekening. De uitvoering van onze gegevensgerichte controlewerkzaamheden is primair gebaseerd op data-analyse. Dit betekent dat wij voor de bepaling van de (significante) aandachtsgebieden voor onze controle, alsmede voor onze risicoanalyse reeds diverse analyses op het grootboek, waaronder de significante bedrijfsvoeringsprocessen, hebben uitgevoerd.

Belangrijkste risico's en kernpunten in onze controle

Belangrijkste risico's

De tot op heden onderkende belangrijkste risico's in onze controle zijn:

- ▶ Frauderisico's, waaronder het (op basis van de Nederlandse Controlestandaarden veronderstelde) inherent bestaande risico op doorbreking van de interne beheersingsmaatregelen in de organisatie door het management en/of dagelijks bestuur. Dit risico raakt met name de (schattings)posten en toelichtingen daarvan bij het opstellen van de jaarrekening. Voor het waterschap betreft dit met name de voorziening voor oninbare belastingdebiteuren.
- ▶ Naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen (rechtmatigheid van de inkoop en aanbestedingen): gegeven de complexe Europese wet- en regelgeving met betrekking tot aanbestedingen bestaat het risico dat inkoop onterecht niet Europees worden aanbesteed, waardoor de inkooplasten in de jaarrekening onrechtmatig zijn.

Kernpunten in onze controle

Daarnaast schenken wij aandacht aan de volgende specifieke kernpunten in onze controle:

- ▶ Naleving van- en toelichting op de Wet Normering Topinkomens (WNT) in de jaarrekening 2021: als gevolg van de complexe wet- en regelgeving met betrekking tot de WNT bestaat het risico dat de toelichting op de naleving van de WNT in de jaarrekening onjuist/onvolledig is.
- ▶ Heffing en invordering van de belastingen door Gemeenschappelijke Regeling Noordelijk Belastingkantoor (inclusief controle daarvan door de huisaccountant van het NBK: Astrium) en verantwoording van de belastingopbrengsten in de exploitatierekening.

Onze werkzaamheden zijn niet primair gericht op het opsporen van fraudes of onregelmatigheden in uw organisatie. Op basis van de geldende wet- en regelgeving (artikel 11 lid k van EU-verordening 537/2014, alsmede de Nederlandse Standaard 240) informeren wij het algemeen bestuur over significante kwesties in verband met de tijdens de controle geconstateerde niet-naleving of vermoedelijke niet-naleving van wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen, voor zover deze relevant worden geacht voor het vermogen van het algemeen bestuur om haar taken te vervullen. Daarnaast rapporteren wij fraude en illegale handelingen waarbij het hoger kader (ambtelijke organisatie/bestuur) is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Dit is tot op heden niet aan de orde geweest.

Bovenstaande risico's en kernpunten zullen bij de jaarrekeningcontrole en het accountantsverslag verder worden uitgewerkt. In de navolgende pagina's wordt nader ingegaan op onze aandachtsgebieden voor de controle van de jaarrekening 2021.

Belangrijke aandachtsgebieden voor het Waterschap

Rekenkamerfunctie en rechtmatigheidsverklaring door het dagelijks bestuur

Rekenkamerfunctie en rechtmatigheidsverklaring door het dagelijks bestuur

Ten aanzien van het wijzigingsvoorstel voor de “Wet versterking decentrale rekenkamers”, is door de Unie van Waterschappen een consultatiereactie geformuleerd en gestuurd naar de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op 26 november 2020. Het wijzigingsvoorstel voorziet in een wettelijke verplichting tot het instellen van een onafhankelijke, extern samengestelde rekenkamer en de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording door het dagelijks bestuur. Een groot deel van de waterschappen heeft momenteel al een rekenkamer(functie) of een vergelijkbare bestuurlijke commissie. De Unie van Waterschappen is daarom van mening dat de wetswijziging, die voorziet in het instellen van eerdergenoemde rekenkamer, niet nodig is en er mogelijk toe leidt dat bestaande governance structuren onnodig moeten worden aangepast en tot bijbehorende kosten leiden.

Het onderdeel van het wijzigingsvoorstel dat toeziet op de rechtmatigheidsverantwoording leidt in de toekomst tot de verplichte vermelding van een rechtmatigheidsverklaring van het dagelijks bestuur in de jaarstukken. Deze verklaring betreft een zogenaamde expliciete rechtmatigheidsverklaring. Voor provincies en gemeentes staat deze wijziging reeds vast, het moment waarop deze wijziging wordt geëffectueerd staat echter nog niet definitief vast. De Unie van Waterschappen ondersteunt de invoering van de rechtmatigheidsverklaring en heeft de wetgever middels eerdergenoemde consultatiereactie van 26 november 2020 gevraagd deze in te laten gaan per verslagjaar 2025, zodat voldoende tijd bestaat voor de voorbereiding daarvan.

Er is vanuit het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat ten aanzien van de consultatiereactie op dit moment nog geen reactie openbaar beschikbaar. Wel is een tweede nota van wijziging aangeboden aan de Voorzitter van de Tweede Kamer in juni 2021, waarbij de consultatiereactie van de Unie van Waterschappen als bijlage beschikbaar is gesteld.

Waterschap Hunze en Aa's Ontwikkelingen en aandachtsgebieden

Aandachtspunten Audit Commissie

Aandachtspunten Audit Commissie

Op 22 september 2021 hebben wij gesproken met uw Audit Commissie als voorbereiding op onze controle van boekjaar 2021. Tijdens dit gesprek is een aantal aandachtspunten benoemd door de Audit Commissie die wij hieronder hebben beschreven, inclusief onze (voorgestelde) opvolging daarvan.

Aandacht voor de inbaarheid van gelden uit de voorgaande jaren en met name 2018/2019

Bij het controleren van de voorziening voor oninbare belastingdebiteuren schenken wij specifieke aandacht aan de inbaarheid van de vorderingen, waarbij wij tevens specifieke aandacht schenken aan posten met een hogere ouderdom. De opvolging van dit aandachtspunt zal worden beschreven in ons accountantsverslag.

De impact van Corona met betrekking tot inningen voor het NBK

Wij hebben in overleg met Astrium dit onderwerp besproken en als aandachtspunt opgenomen in onze instructies aan Astrium. De impact lijkt vooralsnog beperkt tot achterstanden in (dwang)invorderingen, Corona lijkt op dit moment weinig gevolgen te hebben gehad voor de reguliere inning. De opvolging van dit aandachtspunt in relatie tot de voorziening voor oninbare belastingdebiteuren zal worden beschreven in ons accountantsverslag.

Nadere informatie over ICT en cybersecurity bij het waterschap en in samenhang met het NBK in relatie tot de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer

Het belang voor uw waterschap van adequate beheersing van cybersecurity risico's door NBK is groot omdat NBK persoonlijke gegevens verwerkt waarvoor uw waterschap eindverantwoordelijkheid draagt. We hebben in de instructies aan Astrium specifiek de aandacht gevestigd op dit onderwerp en Astrium heeft dit onderwerp ook specifiek opgevolgd in haar controle. De in de management letter van Astrium beschreven conclusie is dat er binnen het NBK sprake is van voldoende bewustwording van de risico's op het gebied van cybersecurity. Wij merken op dat deze conclusie primair toeziet op de algemene inrichting van beheersmaatregelen met betrekking tot dit onderwerp. Of de ingerichte maatregelen adequaat werken zal moeten blijken uit het regelmatig uitvoeren van (periodieke) testen. NBK heeft de intentie om de beheersing te testen door in 2022 een simulatie van een cyberincident uit te voeren. Wij zullen de ontwikkelingen op dit gebied volgen in samenspraak met Astrium en adviseren u dat ook te doen in samenspraak met het NBK. Tevens adviseren wij u om afspraken met betrekking tot het beheersen van cybersecurity en het periodiek rapporteren daarover in overleg met de andere stakeholders op te nemen in een update van de "Service Level Agreement" met het NBK.

Aandachtspunten Audit Commissie (vervolg)

Aandachtspunten Audit Commissie (vervolg)

Naar aanleiding van het bestuursvoorstel Analyse ambities, investeringen en realisatiepotentieel kritisch kijken of de organisatie dit financieel aankan en hier aan toe is

We hebben kennis genomen van het bestuursvoorstel Analyse ambities, investeringen en realisatiepotentieel. Wij merken op dat wij geen inhoudelijke (controle) werkzaamheden ten aanzien van de in het memo opgenomen aannames hebben verricht. Daarnaast hebben we dit onderwerp uitvoerig besproken met de Senior beleidsadviseur financiën en de Controller. Op basis hiervan merken wij op:

- ▶ In het memo is naar onze mening een gedegen analyse opgenomen van de elementen die relevant zijn voor het maken van een goede inschatting inzake toekomstige investeringsuitgaven, of deze elementen volledig zijn is niet door ons getoetst.
- ▶ Het memo gaat naar onze mening ook duidelijk in op veronderstellingen die buiten de invloedssfeer liggen van het waterschap.
- ▶ Het memo voorziet tevens in een cijfermatige uitwerking van de impact van eerder genoemde elementen en veronderstellingen op het te verwachten investeringsvolume per jaar (2021-2026), waarbij ook rekening wordt gehouden met een deel van de mogelijke onzekerheden (potentiële correcties). Aanvullend voorziet het bestuur externe onzekerheden die primair toezien op het tijdig kunnen voorbereiden van investeringsactiviteiten, zoals het tijdig kunnen verwerven van gronden, tijdige afstemming met andere omgevingsbetrokkenen, etc. Deze aanvullende externe onzekerheden zijn niet zozeer concreet vertaald naar eerdergenoemde cijfermatige uitwerking, maar uiteindelijk vertaald naar (de toelichting op) het bestuursvoorstel zodat het voorstel een realistische weerspiegeling is van de daadwerkelijk te verwachten te realiseren investeringen per jaar.
- ▶ Het huidige voorstel voorziet in het benutten van de investeringsruimte van € 17 miljoen per jaar op basis van nut, noodzaak en realisatiemogelijkheden. Deze ingeschatte investeringsruimte vloeit voort uit eerdergenoemde cijfermatige uitwerking én de aanvullend ingeschatte impact van externe onzekerheden. De cijfermatige uitwerking laat weliswaar een (gemiddeld) hoger investeringsvolume per jaar zien, de huidige, meest realistische verwachting is echter dat jaarlijks maximaal € 17 miljoen gerealiseerd kan worden.
- ▶ Wij merken op dat het begroten van investeringen inherent onderhevig is aan een hoge mate van schattingsonzekerheid, zoals overigens ook adequaat beschreven in het memo. De hogere mate van schattingsonzekerheid vraagt ons inziens om regelmatige (her)ijkmomenten waarbij de schattingen (en de begrotingen) telkens bijgewerkt worden op basis van de meest recente informatie (inclusief informatie inzake uitkomsten eerdere schattingen).

Aandachtspunten Audit Commissie (vervolg)

Aandachtspunten Audit Commissie (vervolg)

- ▶ Middels periodieke herijking kan dan enerzijds worden bewaakt of het langjarig investeringsvolume binnen de begroting van € 17 miljoen per jaar blijft, of zich toch richting een te realiseren investeringsvolume van € 21-22 miljoen per jaar ontwikkelt en anderzijds of het waterschap tijdig kan voldoen aan de investeringsvraagstukken met hoge prioriteit (zoals bijvoorbeeld voortvloeiende uit de KRW maatregelen). Deze regelmatige (her)ijkmomenten zijn reeds voorzien in uw begroting- en verantwoordingsproces, zo is ons meegedeeld.

De werkelijke status van de rol van het waterschap in de VKA na 1 januari 2022 vanuit het perspectief vanuit de jaarrekening

We hebben tijdens de interim controle de ontwikkelingen met betrekking tot de Veenkoloniale afvalwaterleiding (VKA) besproken met uw medewerkers. Ons is meegedeeld dat u momenteel in overleg bent met de andere belanghebbenden ten aanzien van dit onderwerp. Op basis van de laatste ontwikkelingen zal het waterschap het beheer aanhouden in het jaar 2022. Het waterschap heeft aangegeven dat het beheer van de VKA hierbij kostenneutraal moeten zijn en dat zij niet betrokken wil zijn bij het investeren in een eventuele vervangingsleiding. De betreffende afspraken worden in 2022 middels een overeenkomst schriftelijk vastgelegd. Wij zullen de ontwikkelingen ten aanzien van dit onderwerp blijven volgen en u daarover informeren in ons accountantsverslag.

Vorbereiding op implementatie van de wijzigingen van de rechtmatigheidsverantwoording voor waterschappen per 2025

Er is landelijk vanuit de Unie van Waterschappen een werkgroep ingericht die zich zal richten op de nadere invulling van de rechtmatigheidsverantwoording voor waterschappen. Bij deze werkgroep zijn alle waterschappen betrokken en uw controller is onderdeel van deze werkgroep. De werkgroep heeft inmiddels een spoorboek opgesteld over de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording. Uw waterschap bezint zich op dit moment over de concrete uitwerking van dit spoorboek binnen uw organisatie en wacht voorts de verdere ontwikkelingen af die vanuit de werkgroep zullen volgen. Wij zullen de ontwikkelingen ten aanzien van dit onderwerp blijven volgen en u daarover informeren in ons accountantsverslag.

Aandachtspunten Audit Commissie (vervolg)

Aandachtspunten Audit Commissie (vervolg)

Een beeld van de opzet van de (onderhouds)begroting en de samenhang tussen de diverse RWZI's

Het Waterschap heeft per november 2021 13 RWZI's in beheer. Op basis van ingewonnen inlichtingen blijkt dat de samenhang van onderhoud tussen diverse RWZI's wordt vastgesteld en besproken door de verschillende afdelingshoofden/teamhoofden. Deze medewerkers hebben wekelijks overleg, zo is ons meegedeeld. Voor het analyseren van de samenhang van onderhoudsactiviteiten tussen de diverse RWZI's wordt onder andere gebruik gemaakt van de informatie opgenomen in de onderhoudsmodule. Een goed voorbeeld hiervan is de schade aan de slibretourleiding van de RWZI te Gieten zoals vermeld in de Najaarsrapportage. Bij deze RWZI zijn gebreken in de leiding geïdentificeerd. De mogelijke impact van deze constatering op de andere RWZI's wordt vervolgens onderzocht, op dit moment wordt bij deze andere RWZI's in kaart gebracht of daar sprake is van vergelijkbare gebreken. Ons beeld is dat de interne organisatie in voldoende mate aandacht heeft voor de onderlinge samenhang van onderhoudsactiviteiten bij de RWZI's.

Stand van zaken samenwerking tussen Waterschap en NBK evenals tussen de accountants

Samenwerking Waterschap,
NBK, EY en Astrium

NBK stelt de eindafrekening heffingen en inningen van belastingen op ten behoeve van Waterschap Hunze en Aa's met daarin opgenomen de gegevens van de belastingopbrengsten over 2021 en de daarmee samenhangende balansposten. Deze eindafrekening wordt opgesteld op basis van het door de NBK opgestelde model "Verantwoording NBK" en dient te worden voorzien van een controleverklaring door Astrium (huisaccountant NBK) inzake getrouwheid en rechtmatigheid. Bij de controle van de jaarrekening van Waterschap Hunze en Aa's maken wij gebruik van de eindafrekening, en de daarbij door Astrium te verstrekken controleverklaring. EY heeft daarom aan Astrium instructies verstrekt ten aanzien van haar controle, waarbij wij Astrium hebben verzocht specifieke aandacht te schenken aan de volgende onderwerpen:

- ▶ Juiste en volledige verwerking van brondata (inzake de objecten en subjecten).
- ▶ Juiste en rechtmatige inschatting inbaarheid belastingdebiteuren.
- ▶ Juiste, volledige en rechtmatige verantwoording van belastingopbrengsten in relatie tot de gebruikte brondata, afgrenzing en schattingselementen, inclusief opvolging risico op het door het management doorbreken van interne beheersingsmaatregelen.
- ▶ Juiste, volledige en rechtmatige verantwoording van kwijtscheldingen.
- ▶ Werking van geautomatiseerde controlemaatregelen en algemene ICT-beheersmaatregelen.
- ▶ Naleving en opvolging van bepalingen voortvloeiende uit de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer en het waarborgen van cybersecurity (mede in relatie tot het door de Audit Commissie geformuleerde aandachtspunt).
- ▶ Naleving van de tussen de NBK en het waterschap overeengekomen Service Level Agreement (SLA).
- ▶ Naleving wet- en regelgeving.
- ▶ Terstond melden van feiten en/of omstandigheden met een materiële impact op de verantwoording dan wel de controleverklaring of de naleving van planning en tijdpad.

Op basis van ervaringen in het afgelopen jaar en ontwikkelingen in het huidige jaar, hebben wij Astrium gevraagd specifieke aandacht te schenken aan de volgende onderwerpen:

- ▶ De bepaling van de toegekende en verantwoorde kwijtscheldingen.
- ▶ De bepaling van nog op te leggen aanslagen van het huidige en voorgaande boekjaren.
- ▶ De gevolgen van de COVID-19 pandemie (inclusief de mogelijke gevolgen van het al dan niet voortzetten van de financiële steunmaatregelen), zowel op de toegekende en verantwoorde kwijtscheldingen als op de nog door het NBK te beoordelen verzoeken tot kwijtschelding en de inschatting van de inbaarheid van belastingdebiteuren, mede in relatie tot hun ouderdom.

Wij monitoren de naleving van gemaakte afspraken en instructies omdat deze naleving van essentieel belang is om tijdig de jaarrekening van Waterschap Hunze en Aa's te kunnen opmaken en controleren.

Stand van zaken samenwerking tussen Waterschap en NBK evenals tussen de accountants (vervolg)

Samenwerking Waterschap, NBK, EY en Astrium (vervolg)

De naleving van gemaakte afspraken blijkt ook uit de Managementletter 2021, opgesteld door Astrium en gedateerd op 3 november 2021. Zonder over te gaan tot het geven van een oordeel daarover, informeren wij u samengevat over de volgende in deze Managementletter benoemde ontwikkelingen:

- ▶ Astrium concludeert dat de administratieve organisatie en interne beheersing van het NBK voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Er is geen sprake van geconstateerde bevindingen die van groot belang zijn voor de kwaliteit van de administratieve organisatie en interne beheersing. Het NBK heeft, op één na, alle aanbevelingen gerapporteerd in eerdere jaren opgevolgd. Ook ten aanzien van deze nog niet volledig opgevolgde aanbeveling, die toeziet op het nader inventariseren en in kaart brengen van de processen, zijn inmiddels stappen gemaakt.
- ▶ Sinds 2019 is het NBK bezig om het datawarehouse verder te ontwikkelen. De doorontwikkeling in 2021 heeft enige vertraging opgelopen als gevolg van technische problemen. De verbijzonderde interne controle van NBK heeft in eerdere jaren reeds een goede ontwikkeling laten zien ten aanzien van het gebruik van data-analyse, een ontwikkeling die nog nader doorgezet kan worden ten aanzien van met name volledigheidaspecten van brongegevens (waaronder objecten en subjecten).
- ▶ In 2021 is een Informatiebeveiligingsbeleid vastgesteld, Astrium constateert dat er binnen het NBK voldoende bewustwording is van de risico's met betrekking tot cybersecurity. Het NBK gaat in 2022 een simulatie van een cyberincident uitvoeren.
- ▶ Het NBK zal, vooruitlopend op het opnemen van een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening door het dagelijks bestuur vanaf boekjaar 2022, het boekjaar 2021 gebruiken als proefjaar om te waarborgen dat tijdig aan de vereisten kan worden voldaan.
- ▶ Tot en met september 2021 is 99% van de aanslagen opgelegd, meer dan de doelstelling die is opgenomen in de SLA (95%) ten aanzien van ditzelfde ijkmoment. Van de opgelegde aanslagen in 2021 is tot en met september 2021 circa 60% geïnd. In voorgaand jaar was tot en met september 2020 circa 52% geïnd van de opgelegde aanslagen 2020, zo blijkt uit de rapportage aan het NBK bestuur van oktober 2020. In de SLA staat een doelstelling van circa 85% per 31 december.
- ▶ Belangrijk aandachtspunt betreft de achterstanden in het innen van openstaande vorderingen. Deze achterstanden zijn ontstaan omdat de (dwang)invordering stil heeft gelegen van eind maart 2020 tot en met 15 augustus 2020 als gevolg van COVID-19. Wij adviseren u de impact van deze achterstanden in relatie tot de inbaarheid van de uitstaande belastingvorderingen, in het bijzonder de oudere posten, in gezamenlijk overleg met het NBK te bepalen, uw uitgangspunten te documenteren en te verwerken in de voorziening voor oninbare belastingdebiteuren.
- ▶ De impact van COVID-19 op de bedrijfsvoering van het NBK is tot op heden beperkt. Medewerkers werken voornamelijk vanuit huis en alle bedrijfsprocessen en ingerichte beheersingsmaatregelen blijven functioneren.

Aanbestedingen

Aanbestedingen

De controle op de naleving van de (Europese) aanbestedingsprocedures is van toepassing in het kader van de controle van de rechtmatigheid voor decentrale overheden zoals het waterschap. In het Controleprotocol 2018 is opgenomen dat de accountantscontrole van rechtmatigheid limitatief gericht is op de naleving van wettelijke kaders zoals die zijn opgenomen in het normenkader voor de rechtmatigheidscontrole. Dat betekent dat louter aanbestedingen boven de Europese aanbestedingsgrenzen in onze controle van de jaarrekening 2021 in aanmerking worden genomen om te toetsen of sprake is van een financiële rechtmatigheidsfout. Alleen deze financiële rechtmatigheidsfouten wegen mee in ons oordeel omtrent de rechtmatigheid van de jaarrekening.

Het interne aanbestedingsbeleid werkt overigens met lagere aanbestedingsgrenzen en wordt intern getoetst op basis van verbijzonderde interne controle. Het interne aanbestedingsbeleid maakt geen deel uit van het door het algemeen bestuur vastgestelde normenkader en maakt dus tevens geen deel uit van onze controle.

De werkzaamheden die het controleteam heeft uitgevoerd ten aanzien van aanbestedingen bestaan uit het beoordelen van opzet, bestaan ten aanzien van de specifieke beheersmaatregelen in het kader van de aanbestedingsprocedures. Belangrijkste aandachtspunten bij deze beoordeling zijn (waarbij wij overigens tot op heden in de basis geen bijzonderheden hebben geconstateerd):

- ▶ Aansluiting eigen inkoop- en aanbestedingsbeleid op de geldende externe wet- en regelgeving.
- ▶ Aanwezigheid contractenregister
- ▶ Aanwezigheid van een verplichtingenadministratie
- ▶ Aanwezigheid van spend-analyses
- ▶ Aanwezigheid zichtbare interne beheersingsmaatregelen ter controle op de naleving van de geldende interne en externe aanbestedingsregels
- ▶ Tevens is hierbij aandacht geschonken aan de geautomatiseerde beheersmaatregelen en algemene IT-beheersmaatregelen

Ten aanzien van de aanbestedingen waarvoor reeds verplichtingen zijn verantwoord in de financiële administratie, hebben wij reeds een deelwaarneming ten aanzien van de eerste negen maanden gecontroleerd en hierbij geen afwijkingen geconstateerd. De hierna uitgewerkte onderwerpen zullen per jaareinde aanvullend worden gecontroleerd.

Overige ontwikkelingen

COVID-19 Pandemie

Begin 2020 is de wereld als gevolg van COVID-19 terecht gekomen in een onzekere economische situatie. Op basis van onze controle van de jaarrekening 2020 hebben we vastgesteld dat de gevolgen beperkt zijn gebleven voor het Waterschap Hunze en Aa's. De ontwikkelingen van COVID-19 hebben tot zover ook in 2021 slechts beperkt impact gehad op de bedrijfsvoering van het Waterschap Hunze Aa's. Zo heeft de directie passende maatregelen genomen om de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten te waarborgen, waardoor de activiteiten van Waterschap Hunze en Aa's onverminderd in stand gehouden kunnen worden. Uw organisatie heeft diverse maatregelen getroffen om de dienstverlening door te laten gaan, dijken worden nog immer geïnspecteerd, het waterpeil wordt beheerd en afvalwater wordt gezuiverd. Uw medewerkers werken, waar mogelijk, gecombineerd thuis en op kantoor en de focus is op het nemen van passende maatregelen om de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten te waarborgen.

De financiële impact van COVID-19 op uw waterschap was ook in 2021 tot nu toe relatief beperkt. Zoals beschreven in de Najaarsrapportage 2021 heeft de impact zich met name geuit in de uitvoering van (investerings)projecten. Als gevolg van de ontwikkelingen zijn er te weinig aannemers beschikbaar, worden leveringen en/of werkzaamheden vertraagd en ook is de beschikbaarheid van diverse bouwmaterialen een aandachtspunt. Dit kan leiden tot vertragingen op projecten waardoor er mogelijk aanvullende kosten worden gemaakt. Hierdoor kan het risico ontstaan dat de investeringsbegroting niet wordt gehaald (hoewel hier nog wel van uit wordt gegaan in de Najaarsrapportage).

Uit de Najaarsrapportage volgt daarnaast dat de impact van de Corona crisis ook tot enkele begrotingsvoordelen heeft geleid. Zo is er minder geld besteed aan opleidingen en cursussen en zijn er minder reis- en verblijfkosten gemaakt. Uit de Najaarsrapportage 2021 volgt bovendien dat de kwietscheldingen op basis van de prognose van het NBK voordelig uit vallen ten opzichte van wat was begroot. Daarnaast is besloten om de extra begrote dotatie in de oninbare debiteuren voorziening vrij te laten vallen in de Najaarsrapportage, omdat de economie zich in de afgelopen periode leek te herstellen. Per jaareinde stellen we de volledigheid van de oninbare debiteuren voorziening vast aan de hand van de laatste ontwikkelingen op het gebied van de belasting inning, waarbij ook specifieke aandacht wordt geschonken aan COVID-19 ontwikkelingen.

De liquiditeitspositie wordt goed bewaakt en maandelijks geanalyseerd. Uw focus op het bewaken van de liquiditeitspositie onderschrijven wij, temeer ook omdat er uit het continueren van uw bedrijfsprocessen nog immer uitgaande kasstromen voortvloeien.

Interne beheersing

Interne beheersing

Beheersmaatregelen

Tijdens onze interim-controle hebben wij de opzet en bestaan van interne beheersmaatregelen, die relevant zijn in het kader van onze controle van de jaarrekening, getoetst. Op basis van interviews met uw medewerkers en het controleren van documenten (bijvoorbeeld inkoopfacturen, aanbestedingsdocumenten) hebben wij inzicht verkregen in het kritieke pad van uw processen, de relevante procesrisico's en de ingerichte interne beheersingsmaatregelen. Onze controle was met name gericht op de volgende processen, waarbij per proces de huidige status van onze controle is weergegeven:

- ▶ Opstellen van financiële verantwoordingen: de opzet en bestaan van interne beheersmaatregelen is vastgesteld, de aansluiting tussen financiële administratie en de jaarrekening wordt gegevensgericht gecontroleerd in het voorjaar van 2022.
- ▶ Treasury: de opzet en bestaan van interne beheersmaatregelen is vastgesteld, de mutaties in financieringen worden gegevensgericht gecontroleerd.
- ▶ Schattingen: de opzet en bestaan van interne beheersmaatregelen is vastgesteld, adequate toepassing van gehanteerde veronderstellingen en bepaling van voorzieningen wordt in het voorjaar van 2022 gecontroleerd.
- ▶ Inkopen en rechtmatigheid: de opzet en bestaan van interne beheersmaatregelen is vastgesteld. Gedurende de interim controle hebben we reeds een gegevensgerichte detail controle uitgevoerd over de verantwoorde kosten van de eerste negen maanden van het boekjaar. Deze detail controle zal worden aangevuld (met de nadruk op de laatste maanden) en uitgevoerd worden in het voorjaar van 2022. Voor inkopen zullen wij, als onderdeel van onze jaareinde werkzaamheden, tevens gebruik maken van data-analyse. Tot op heden zijn er geen bijzonderheden geconstateerd ten aanzien van de inkopen en rechtmatigheid.
- ▶ Aanbestedingen: opzet en bestaan van interne beheersmaatregelen is vastgesteld, we hebben reeds een beperkte deelwaarneming op de aanbestedingen uitgevoerd, daarbij zijn geen bijzonderheden geconstateerd. Aanbestedingen worden verder gecontroleerd in het voorjaar van 2022.
- ▶ Betalingen: de opzet en bestaan van interne beheersmaatregelen is vastgesteld. De betalingen worden gegevensgericht en in samenhang met geregistreerde inkooptransacties gecontroleerd. We hebben reeds een eerste detailcontrole uitgevoerd middels onze interim detailcontrole van de inkooptransacties. De aanvullende controle zal in het voorjaar van 2022 plaatsvinden.
- ▶ Personeel: de opzet en bestaan van interne beheersmaatregelen is vastgesteld, een nadere opvolging van deze controle zal worden uitgevoerd in het voorjaar van 2022.

Interne beheersing

Beheersmaatregelen (vervolg)

- ▶ Waterschapsbelasting: dit proces is grotendeels uitbesteed aan Noordelijk Belastingkantoor, nadere gegevensgerichte controle van de belastingopbrengsten en daarmee verband houdende belastingdebiteuren wordt uitgevoerd in het voorjaar van 2022 op basis van de rapportages te verkrijgen van Noordelijk Belastingkantoor.

Onze indruk is dat nog immer sprake is van een hoge mate van controlebewustzijn en dat de interne beheersingsmaatregelen van voldoende niveau zijn.

Bijlage

Bijlage

Bepaling materialiteit

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming en de maximale materialiteitsgrens zoals opgenomen in het Controleprotocol 2018 hebben wij de materialiteit voor de controle voor de getrouwheid van de jaarrekening als geheel bepaald op 1% van de totale lasten. Op basis van de begroting 2021 hebben wij deze bepaald op € 940.000. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Goedkeurings-tolerantie	Goed-keurend	Beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	$\leq 1\%$	$> 1\% < 3\%$	-	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle (% lasten)	$\leq 3\%$	$> 3\% < 10\%$	$\geq 10\%$	-

Het rapporteringsbedrag, de maatstaf die geldt voor het rapporteren van fouten en onzekerheden, bedraagt € 94.000 voor fouten en € 282.000 voor onzekerheden.